

LATVIJAS NACIONĀLAIS ARHĪVS

Reģ. Nr 90009476367, Šķūņu ielā 11, Rīga, LV – 1050, tālrunis: 67212539, fakss: 67213994, e-pasts: lna@arhivi.gov.lv

IEKŠĒJIE NOTEIKUMI

Rīgā

08.07.2013.

Nr. 7

LATVIJAS NACIONĀLĀ ARHĪVA ĒTIKAS KODEKSS

*Izdoti saskaņā ar
Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72. panta pirmās daļas 2. punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Latvijas Nacionālā arhīva Ētikas kodeksa (turpmāk – Ētikas kodekss) mērķis ir noteikt un nostiprināt profesionālās ētikas normas un vispārējos uzvedības principus, lai veicinātu Latvijas Nacionālā arhīva (turpmāk – LNA) amatpersonu, ierēdņu, darbinieku (turpmāk – darbinieks) likumīgu un godprātīgu darbību sabiedrības interesēs, uzlabotu darba kultūru un vairotu uzticību LNA.
2. Ētikas kodeksā iekļautie profesionālās ētikas un uzvedības principi un normas ir saistoši LNA darbiniekiem neatkarīgi no ieņemamā amata.
3. LNA darbinieka rīcībai jāatbilst noteiktām ētiskām vērtībām, tādām, kā godprātīgums, cieņa, taisnīgums, drosme, uzticība, neatkarība, atbildība.
4. LNA darbiniekiem tiek izvirzītas prasības, kas izriet no ētikas pamatprincipiem kā atklātība un lojalitāte, taisnīgums un objektivitāte, neatkarība un neitralitāte, konfidencialitāte, atbildība par savu rīcību.
5. Ētikas kodekss rada darbiniekiem skaidru priekšstatu par to, kā rīkoties dažādās darba situācijās, kā arī saskarsmē ar kolēģiem, lobētājiem. Situācijās, kas nav minētas Ētikas kodeksā, darbinieks rīkojas saskaņā ar vispārpieņemtajām uzvedības normām.

II. Ētiskas rīcības pamatprincipi

6. Atklātība un lojalitāte:
  - 6.1. darbinieks savā darbībā saskaņā ar ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem ievēro atklātību pret sabiedrību un nepieļauj prettiesiskas rīcības slēpšanu vai atbalstīšanu;
  - 6.2. informāciju plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem darbinieks pauž tad, kad ir augstākas amatpersonas dota atļauja to atklāt.
Publicitātē saskaņo gan informācijas laiku, gan tās saturu, neizmanto plašsaziņas līdzekļus, kas var diskreditēt LNA;
  - 6.3. darbinieks ar savu attieksmi un uzvedību rūpējas par LNA reputāciju un prestižu sabiedrībā;
  - 6.4. darbinieks ir lojāls pret LNA un ievēro tā darbības mērķi, apzinoties, ka viņa darbs veltīts nacionālā dokumentārā mantojuma saglabāšanai.
7. Taisnīgums un objektivitāte:
  - 7.1. taisnīgums ir savstarpējo attiecību norma katram darbiniekam;

- 7.2. darbinieks rīkojas taisnīgi, ievērojot personu vienlīdzību likuma priekšā, neizrādot labvēlību vai nepiešķirot nepamatotas privilēģijas kādai no tām;
  - 7.3. darbinieks ar augstu tiesisko apziņu rīkojas profesionāli saskaņā ar normatīvajiem aktiem un vispārējiem tiesību principiem;
  - 7.4. pieņemot lēmumus, darbinieks ņem vērā tikai objektīvu un pārbaudītu informāciju un pamatojas uz iegūtajiem faktiem un pierādījumiem;
  - 7.5. darbiniekam objektīva vērtējuma pamatā ir personas rīcība un tās sekas, nevis viņa personība un nodomi;
  - 7.6. darbinieks, veicot savus amata pienākumus, nenoniecina citu darbinieku darbu, bet atbalsta citu darbinieku darbu, izvairās kritizēt citu kolēģi, nedodot iespēju viņam sevi aizstāvēt;
  - 7.7. darbinieks var brīvi izteikt savus uzskatus un ieteikumus LNA darbības pilnveidei.
8. Neatkarība un neitralitāte:
- 8.1. darbinieks ir patstāvīgs un neatkarīgs savā pienākumu izpildē, tomēr viņa rīcībai un lēmumiem jāsaņemas ar Latvijas Republikas Satversmi, Arhīvu likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Darbinieku neatkarība izpaužas, pildot darba pienākumus, neietekmējoties no jebkādam ekonomiska, finansiāla, emocionāla vai citāda rakstura attiecībām;
  - 8.2. neitralitātes ievērošana ir priekšnosacījums darbiniekam LNA pozitīva tēla veidošanai;
  - 8.3. darbinieks atsakās no to amata pienākumu veikšanas, kad ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta viņa darbības objektivitāte un neitralitāte.
9. Konfidencialitāte:
- 9.1. darbinieks informāciju, kas kļuvusi zināma, pildot amata pienākumus, nedrīkst prettiesiski izpaust vai izmantot mērķiem, kas nav saistīti ar amata pienākumu veikšanu vai konkrētu darba uzdevumu pildīšanu;
  - 9.2. darbinieks rūpējas par informācijas aizsardzību LNA.
10. Atbildība par savu rīcību:
- 10.1. darbinieks augstu vērtē profesionālu, radošu darbu un tiecas to veikt precīzi un godīgi, izmantojot labāko pieredzi un praksi;
  - 10.2. darbinieks nemitīgi paaugstina savu kvalifikāciju un uzņemas atbildību par savu turpmāko profesionālo pilnveidošanos, ņemot vērā LNA izvirzītos mērķus;
  - 10.3. darbinieks veicot savus pienākumus nepārvērtē savas darba spējas kvalifikācijas līmeni un iegūto pieredzi. ;
  - 10.4. darbinieks apzinās sava darba nozīmīgumu LNA darbības mērķu sasniegšanā un izjūt savu personīgo atbildību par LNA darba kvalitāti.

III. Ētiska uzvedība saskarsmē ar kolēģiem, apmeklētājiem

11. Saskarsmē ar kolēģiem un apmeklētājiem darbinieks izturas ar cieņu, ievērojot ikvienas personas tiesības un likumiskās intereses. Darbinieks ir laipns un pieklājīgs, nelieto aizvainojošus izteicienus, neaizskar personas cieņu un godu, ir iecietīgs pret citu personu uzskatiem un pārliecību.
12. Darbinieks nav augstprātīgs un autoritārs attiecībās ar kolēģiem, ņem vērā citu viedokli un to profesionāli izvērtē. Darbinieks ievēro demokrātijas normas un koleģialitāti.
13. Darbinieks ir atsaucīgs un sadarbojas ar kolēģiem, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību profesionālo pienākumu izpildē un ļaunprātīgi neizmanto kolēģu uzticēšanos vai zināšanu un pieredzes trūkumu.
14. Darbinieks ievēro saskarsmes etiķeti un darba kultūru. Ar korektu uzvedību, ārējo izskatu un stāju veicina sabiedrības uzticēšanos LNA.
15. Darbinieks konstruktīvi risina konfliktus, neiesaistās intrigās.
16. Darbinieks ir atvērts un laipns attiecībās ar LNA apmeklētājiem, sadarbības partneriem un sabiedrību kopumā. Atbildot uz korespondenci, telefona zvaniem un e-pastu, darbinieks ir izpalīdzīgs un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. Ja darbinieks nevar savas kompetences ietvaros atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem, viņš norāda citu attiecīgajā jautājumā kompetentu darbinieku vai institūciju.

IV. Ētiska uzvedības pamatprincipi saskarsmē ar lobētājiem

17. Lai stiprinātu sabiedrības uzticību LNA darbinieku godprātīgumam, nodrošinātu LNA sniegto pakalpojumu augstu kvalitāti, nodrošinātu visām sabiedrības grupām vienlīdzīgas iespējas un taisnīgāku veidu kā risināt savus jautājumus, LNA darbiniekam saskarsmē ar privātpersonām, kas savu vai citu interešu vadītas, apzināti un sistemātiski komunicē ar LNA darbinieku vai darbiniekiem nolūkā ietekmēt lēmumu pieņemšanu normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, kā arī iepirkumu veikšanā LNA vajadzībām, tas ir, veic lobēšanu, ir pienākums:
  - 17.1. informēt augstāku amatpersonu par paredzētajām un notikušajām sarunām un konsultācijām ar lobētāju, ja tādas ir bijušas saistībā ar tādu jautājumu, par ko darbinieks ir atbildīgs sagatavot vai pieņemt lēmumu;
  - 17.2. lūgt augstāku amatpersonu atstādināt sevi no amata pienākumu pildīšanas vai lēmuma pieņemšanas situācijās, kad gatavotais vai pieņemtais lēmums var ietekmēt vai radīt aizdomas, ka tiek ietekmētas:
    - 17.2.1. darbinieka vai tā ģimenes locekļu personiskās vai mantiskās intereses;
    - 17.2.2. ar darbinieku saistītas organizācijas vai tā sponsoru mantiskās intereses;
  - 17.3. nodrošināt visiem attiecīgā jautājuma izlemšanā ieinteresētajiem lobētājiem vienlīdzīgu iespēju tikt ar lēmuma pieņēmējiem un sagatavotājiem un saņemt nepieciešamo informāciju;
  - 17.4. izvērtēt ikvienu ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, ņemot vērā to, kāds labums no šādu ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu pieņemšanas ir publiskās varas subjektam kopumā un vai tas nav saistīts ar ieinteresētību panākt kādu labvēlību piedāvātājam.
18. Darbiniekam ir aizliegts:
  - 18.1. neievērot vienlīdzības principu un nodrošināt kādam no lobētājiem īpašas priekšrocības, ja vien to īpaši neparedz tiesību akts vai līgums, salīdzinot ar citām ieinteresētajām pusēm, tai skaitā, īpaši informējot vienu no lobētājiem par viņu ieinteresējošo jautājumu, nodrošinot piekļuvi lēmuma pieņēmējiem vai citus labumus;
  - 18.2. pieņemt no lobētāja vai institūcijām, kas algo lobētāju, dāvanas vai citus labumus savām vai ģimenes locekļu vajadzībām. Ar citiem labumiem tiek saprasti arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumu un dzērienu apmaksas vai jebkāda cita veida materiālie labumi;
  - 18.3. izmantot savu dienesta stāvokli un personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi augstākām amatpersonām, kuras ir atbildīgas par lobētāju interesēs esošo lēmumu pieņemšanu;
  - 18.4. maldināt lobētāju, radot iespaidu, ka darbinieks var nodrošināt viņam piekļuvi LNA amatpersonām, vai ietekmēt viņu pieņemtos lēmumus.

V. Rīcība interešu konflikta situācijā

19. Darbinieks situācijās, kad viņa personiskās intereses ietekmē vai var ietekmēt darba pienākumu veikšanu, rīkojas saskaņā ar likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Likums) noteiktajām normām.
20. Ja darbiniekam ir jāpieņem lēmums vai jāveic citas ar amata pienākumu saistītas darbības, kas skar vai var skart tādu personu personiskās vai mantiskās intereses, kas nav radnieki Likuma izpratnē, bet ir darbinieka tuvs radnieks vai tuvs draugs, tad darbinieks informē par to augstāko amatpersonu un ētisku apsvērumu dēļ darbinieks atsakās no amata pienākumu veikšanas.
21. Darbinieks atsakās no tādu labumu pieņemšanas, kas nav uzskatāmi par dāvanām Likuma izpratnē (ziedi, suvenīri, grāmatas, reprezentācijas priekšmeti), ja to pieņemšana rada vai var radīt iespaidu, ka tādā veidā tiek ietekmēta darba pienākumu veikšana vai var rasties šaubas par LNA darbinieka darbības objektivitāti un neitralitāti.

VI. Ētikas kodeksa īstenošana

22. Ētikas kodeksa īstenošana ir atkarīga no ikviena LNA darbinieka apzinīguma, spējas izprast situāciju, paškontroles un pašpilnveidošanās.
23. Darbinieks ievēro Ētikas kodeksā noteiktās ētikas normas, kas balstās uz ētiskām vērtībām un ētikas principiem un, kas ir savstarpējā mijiedarbībā, pretējā gadījumā darbinieku var saukt pie disciplināratbildības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
24. Ja darbinieka rīcībā nonāk informācija, ka darbinieks rīkojas prettiesiski vai viņš ir bijis liecinieks tam, darbinieks informē par to augstāku amatpersonu.
25. Lai veicinātu Ētikas kodeksa ieviešanu un ievērošanu, LNA direktors izveido Ētikas komisiju. Ētikas komisija pārskata kodeksa saturu, aktualizē un papildina to ar jauniem principiem.
26. Ētikas kodeksā noteikto ētikas normu pārkāpumus izskata Ētikas komisija saskaņā ar Ētikas komisijas nolikumu, ko apstiprina LNA direktors.
27. Ētikas kodekss ir pieejams visiem darbiniekiem un sabiedrībai.
28. Darbinieks ar parakstu apliecina, ka ir ar to iepazinies un apņemas to ievērot.

Direktore

M. Sprūdža